శ్రీరస్తు.

శ్రుతిరత్నదీపము.

మేయావభాసము: ప్రథమపరిచ్ఛేదము.

శిష్టా నృసింహశాస్త్రిగారిచే

రచియింపఁబడి

కృష్ణా స్వదేశీ ముద్రాక్షరశాలయందు

ముద్రింపఁబడి

ప్రకటింపఁబడియె.

మచిలీపట్టణము.

1912.

శ్రుతిరత్నదీపః

శ్లో॥ జ్యోతిర్వర్ణాండజే యదుకులవిస్ఫురికలిత జటాబద్ధలీలీహాసేంద్రం ।
తదోర్భాగాబ్ధి నిద్రాపరాయాః చతుర్భుజాపి లక్ష్మసనాథం ।
వాణీవిశ్రాంతియోగ్యాననపంకజలాలాకలితం విశ్వసృష్ట్య ।
న్నిష్టాత్తధ్యానం మంత్రస్ఫురదమల సుఖాంతదీసంవిష్వపుశ్చ ॥ ౧

శ్లో॥ నిత్యం శ్రుత్యంత సంఘాన్ సహస్రకరాగ్రత సాంగశరంపరం ।
లోకానా మాత్మబోధ శ్రీమనమద్భవం సీత్య శాంత్యావరం ।
తత్వైకార్థశృష్టే సిద్ధేత్రా స్వమతశతగణా స్థాపయిత్వాయుక్తం ।
సంవిత్యున్మేషకండం లగనం శంకరాచార్య పాదే ॥ ౨

శ్లో॥ శ్రీసీతారామ పాదద్వయయుగల నఖాభ్రాదుదక్స్వాయిక ।
ధ్వాంతం నిష్ఠాతిమాల్ ప్రష్ఠమల కిరణైర్వాకేసీ నృసింహ ।
సోయం గంభీరభాష్య శ్రుతిలక్ష్యహం మనోభిష్ఠ మార్గం ప్రదత్వా ।
స్వాంతే శాంత్యైకాత్మ్యక స్ఫురిత ధవళ ాకృద్యోమే రత్నదీపం ॥ 3

శ్లో॥ న వ్యాహత్రో విఖ్యాతియుక్త్యాత్ప్రకాండ్ర !
రంతస్థితస్య తిమిరస్య నిష్పూపహేతుః ।
అద్వైతశాస్త్రనిహితో ఽయమపిస్తా స్థిరస్త్వా ।
ద్వ్యుత్వైర్భవః కర్క శ్రుతిరత్నదీపః ॥ ౪

శ్లో॥ అ[illegible]కం కంచి[illegible] [illegible] యదాద్యా[illegible] వస్తు[illegible]
[illegible] నాంగిక [illegible] యి [illegible]దీశం తీప్తు[illegible] [illegible]మేతా ।
సంప్ర[illegible] [illegible] తద్వచా[illegible]
[illegible]స్యేతి [illegible]త్రే ని[illegible] [illegible]పాదానతా [illegible]తరాక్తా ॥ ౫

శ్లో। సాంఖ్యైర[illegible] [illegible]ఘుగ[illegible] యు[illegible] క్తే[illegible] [illegible]భేదో[illegible] ।
[illegible] మన్వా [illegible] [illegible]
[illegible] తే [illegible] [illegible] తి[illegible] మహా[illegible] [illegible] దా[illegible] ।
వి[illegible] పాదాన[illegible] [illegible] మా [illegible] ౬

శ్లో॥ ఆత్మనా [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] జా[illegible] ।
[illegible] చిత్ర [illegible]జ్ఞానమ[illegible] ।
సం [illegible] [illegible] ఎతెం [illegible] ।
[illegible] [illegible]

శ్లో॥ ఆ[illegible] [illegible] జ [illegible] [illegible]
[illegible] ।
[illegible] మను[illegible] [illegible]
[illegible] ॥
[illegible] ।
[illegible] తా[illegible] స్వహి[illegible] [illegible] ।
[illegible] ।
[illegible] వ[illegible] ।

శ్లో॥ [illegible] ।
[illegible] [illegible] వే[illegible]
[illegible] ।
[illegible] ॥ ౧౦

శ్లో॥ యద్బ్రహ్మాండకోశస్థితి త్యుపదిశతి [illegible] దపస్సు [illegible] పశ్యన్ ।
తాత్పర్యం స్యాత్ వికృతే శ్రుతియు [illegible] వయోకరో బ్రహ్మతి [illegible] వికృతం స్యాత్
[illegible] వివిత్స్వరూపం విమ్ [illegible] నిర్మ [illegible] స్య [illegible] స్య [illegible] ।
బ్రహ్మత్వ [illegible] కృతం చేన్న రవ [illegible] మిత స్యాత్ [illegible] ॥ ౧౧

శ్లో॥ అగ్న్యాదీనాం [illegible] పరస్మాదతి [illegible] కతిపయే [illegible] [illegible] ।
[illegible] వాణ్యోర భూత [illegible] వ్యభిచరతి [illegible] పరిమాణం [illegible] ।
[illegible] త్రి [illegible] యాత్ తిసమాధిగతం స్యాత్ప్రమాణం యత స్యాత్
[illegible] భూతే వ్యభిచరతి [illegible] దేహ [illegible] వాచ ॥ ౧౨

శ్లో॥ అగ్న్యాదీనాం భూతానాం [illegible] తిరూపనియతం [illegible] ।
[illegible] హార్త్ర [illegible] మాహ [illegible] తిన [illegible] న్యాండక ప్రత్యక్ష [illegible]
[illegible] మేవ ప్ర [illegible] మనుపగతా [illegible] కర్మ [illegible] ।
బ్రహ్మత్వ [illegible] స్య ప్రకృతివికృతి [illegible] త్వా [illegible] ॥

శ్లో॥ పృథివ్యుత్పత్తిం పఠతి [illegible] సముద్రయా [illegible] ।
మూర్తి [illegible] నాం గుణానామనిగత తయా [illegible] పలంభ [illegible] ।
కించావ్యాం [illegible] వయా [illegible] భూం [illegible] ।
[illegible] దేతి ప్రభా [illegible] మేవ ॥ ౧౪

శ్లో॥ [illegible] వాకాశ [illegible] పరిణినియత [illegible] వాయుము [illegible] ।
స్పష్టా వాకాశరూప వృత్తిం [illegible] [illegible] ।
మైవం [illegible] జడేభ్య వియదనిలమహా భూతవర్గేభ్య [illegible] ।
[illegible] త్పత్తిః కథం స్యాదితి సపరిహృతో బ్రహ్మణా దాత్మ [illegible] ॥

శ్లో॥ బ్రహ్మ [illegible] భూతస్య [illegible] సదయ [illegible] పగతా [illegible] ంతర [illegible] ।
భూతైః పంచీకృతైస్తై రుద [illegible] ముపగతా దివ్య [illegible] మాద [illegible] ।
యే భ్యః కార్యప్రపంచో [illegible] స్వర్గ [illegible] తు [illegible] ।
రాకాశే సంనివిష్టో ధృతఇవ సతతం బ్రహ్మణా తన్మహిమ్నా ॥ ౧౬

శ్లో॥ జీవస్యోత్పత్తిభంగౌ న హి జగతి మృతో జాయతే నాపి జాతః ।
మ్రియతే౽భూదపీతి వ్యవహృతివశతో జన్మనాశావగత్యా ।
మైకం దేహో దధానో యదియమ వ్యవహారో త జన్మా జాత ఇత్యాదిదేహా ।
త్యాగోభావాఖ్యతో౽సావితి వచనమతో హ్యాత్మనో జన్మనాశౌ ॥౧౭

శ్లో॥ తత్ర లోకేషు జీవాః ఫలమనుభవితుం యాన్తి దేహాన్విసృజ్య ।
ప్రత్యాగచ్ఛన్తి తేభ్యః క్షితిమితి వచనాన్నానురూపా భవేయుః ।
జీవాః సూక్ష్మేన్ద్రియాస్తైః కరణపరివృతాః సూక్ష్మభూతా మేత్య యాన్తి ।
పారిక్షోణ్యాదనన్తరం గత్వా మితిరజుంతిసా తత్ర్యాతో నాస్తి తేషాం ॥

శ్లో॥ ఏకా సంవిద్గుణో౽స్యా నకపమపి యతో ధర్మ ఇత్యుక్తతో౽న్యః ।
ప్రాక్సత్త్వే తస్య నస్యాద్నిరఘ నయది స్యాదకస్మాన్నకించిత్ ।
తత్రైక్యస్యైకరూప్యం త్రివిధమితిహ తే సంవిదిస్యాద్యదీదృగ్ ।
ధర్మజాడ్యం తు తస్యాం భవతు నహి గుణ ద్రవ్యభేదో౽భ్యుపేతః ॥

శ్లో॥ సర్వజ్ఞత్వ్యంత సిద్ధ్యైవ్యఖిల గుణగణ ప్రత్యనీకస్వరూపా ।
సంవిద్బ్రహ్మాత్మ్యపాత్త జగదఖిల వివర్తాశ్రయా సత్స్వరూపా ।
సా చేహ్యనాద్యవిద్యాశ్రియనిరతిశయానందరూపానురూపా ।
శ్రుత్యాయుక్త్యా ప్రమాణైస్సదసదనుభయాజ్ఞానమత్రా౽భ్యుపేతం॥

శ్లో॥ సావిద్యా బ్రహ్మణిస్యాత్తదవగతిసముత్సారితా నా౽పి జీవే ।
తదా భవాపత్తియోని స్తదధికరణతా నాపి సత్యా సమిథ్యా ।
ద్వైథాధోపా దిశోపం భవతి నిగమవ్యాధాత్యుక్త్యద్వహ్నిశక్తి ।
ఖేన్నాభిన్నే యథా భూద్వసతిసతిమణౌ తద్వదాత్మన్యవిద్యా ॥

శ్లో॥ కర్తృత్వంచప్రమాతృత్వం యదభవదత్రో హోత్ర్యత్తా సాపరిమాతు
వ్యాపారేణైవ లోకే భవతి కథమహో వ్యాపృతి నిర్వికారే ।
ధీవ్యాపారాదసౌ చేన్నహి భవతి యతో మాతృతాకర్తృతే స్యా ।
న్నప్రామాణంచ మేయం నిఖిలమపి జగద్బ్రహ్మభావ్యంహి సిద్ధ్యా ॥

శ్లో॥ దృశ్యంమిథ్యా జడత్వాత్ [illegible]దసదను భయం [illegible]నివర్త్యం హిమిథ్యా ।
సంవిద్భిన్నం సదాత్మ్యత్వసిత మఖిలం బ్రహ్మబాధ్యైః పరస్య ।
బుధ్యాబాధ్యం చకాల[illegible]యసమస్త గతాభావవా[illegible] స్త్వేతవస్తు ।
దృశ్యత్వాద్యైః ప్రపంచే సమధిగతమిదం శుక్తి [illegible]ప్యోపమ[illegible]నాత్ ॥

శ్లో॥ దృశ్యత్వాంశ్యై వి[illegible]గతిం [illegible]సదనుభయం కీర్తితం ధీ[illegible]శ్యం ।
సంవిద్భిన్నంహి కాల [illegible] [illegible]భవే చ్ఛుక్తి [illegible]ప్యేణతుల్యం ।
సత్తాదాత్మ్యోపపన్నం విమతమ[illegible] బ్రహ్మాభిన్నబుధ్యా ।
బాధ్యం చత్యైవ పక్షపరిభృతి పరికర[illegible] విశ్వ మిథ్యాత్వవాదే ॥ ౧౪

శ్లో॥ మిథ్యాత్వం నైవ [illegible] త్వ్యపసి[illegible]మిదిం [illegible]వ్వత్[illegible] వ్యాత్మబోధాత్
మిథ్యా[illegible]స్యా[illegible] [illegible] [illegible]తత[illegible] [illegible]దృశీకారణంస్యాత్
కించార్థాప[illegible] [illegible] [illegible]భువన[illegible] [illegible]దర్శనేనైవ ।
జ్ఞాతవ్యా [illegible]లక్ష్మస్ఫుటమిహ సదసద్భిన్నతాది ప్రతీమః ॥ ౧౫

శ్లో॥ ఏకానిత్యాహి [illegible] [illegible] [illegible]భృత్వాం ప్రత్యగాత్మత్వమేతి ।
స్వంసుప్తా[illegible]పమా[illegible] [illegible]లయాం యాతివిశ్వం సమాధౌ ।
నిత్యానందానుసారాతి [illegible]లసతి సతతంయోగినాం తేనసంవి ।
త్వధ్వస్తం విశ్వమాసీ దితి[illegible]గమగిరా మాశయాః ప్రత్యపాది ॥ ౧౬

శ్లో॥ [illegible]షాభాసా [illegible]హస్రం [illegible] [illegible]శతాం భ్రాంతి తత్త్వేషు దృష్టే ।
[illegible]తే దృష్టి[illegible]ప్రం[illegible] ప్రత్య[illegible] తా స్థానా తాద్యాః కుతస్యుః ।
అజ్ఞానధ్వాంతిరుద్ధా[illegible] [illegible]మిత[illegible]ఫలా ద్వైత [illegible]య్యాపధాగ్నాం ।
పాతుంశక్తా [illegible]ద్వేదో [illegible]మతిషు కలితా దూషయేయు [illegible]గ్ధం ॥

శ్లో॥ ధ్యానం తద్దర్శనాంగ[illegible] [illegible]ణమననయో [illegible]త్రహేతుత్వమిష్టం ।
శ్రుత్యాదిక[illegible]ర్యంగ[illegible]భావ స్స్ఫృతఇతి తదపోహాదికం [illegible]యుక్తం ।
ఆరాద్వ్యా[illegible]నిపత్య స్ఫురదమల[illegible]ర బ్రహ్మ [illegible]ప్రయోగం ।
నిత్యా నిత్యావగత్యాద్యపికలి యాతి త ద్బ్రహ్మసద్వ్యాంతరం స్యాత్ ॥ ౧౮

శ్లో॥ కేచిద్భిన్నా జడాస్తే విభవ ఇతి పరే చేతనా ఇత్యథాన్యే ।
నిత్యజ్ఞానోపపన్నా అణవ ఇతి పరే దేహమాత్రప్రమాణాః ।
తేనిత్యా ఇత్యవిశేషు శ్రుతిసమధిగతం యుక్తియుక్తం చ కింస్యా
చ్ఛ్రుత్యర్థజ్ఞాద్వైతవాదే క్వచిదపి న వయం దోషలేశం ప్రతీమః ॥ ౨౯

శ్లో॥ తాత్పర్యం వేదవాచాం నిరతిశయసుఖే బ్రహ్మకైవల్యమాత్రే ।
జ్ఞానం బ్రహ్మేతి భేదాద్వివిధభవనతః స్పష్టవస్తుప్రవేశాత్ ।
జ్ఞాత్వా దేకస్య సర్వప్రమితివచనతః స్పర్ధ్యప్రస్తబోధా ।
న్నైక్యం కిం త్వైక్యదోషః శ్రుతిసమధిగతా "నేహ నానే"తి వాక్యాత్ ॥

శ్లో॥ శ్రుత్వా వేదమేకమన్యం సకలయితుమలం సత్ప్రమాణప్రపత్తి ।
ర్వాక్యార్థాః సాక్షిభిర్నో కిమపి నిగమతః స్యాదనుమానవచనాః ।
నాత్రై ద్వైతేన లేశోఽపి న చ బలుమనసా నాన్యథా నైరపేక్షో ।
యుష్మద్యుక్తిప్రమాణాద్భవపరికలహ శ్రుత్యపార్థేఽనుషక్తే ॥ 3౧

శ్లో॥ యచ్చాద్వైతశ్రుతీనామితరపరతయా వర్ణనం తద్విరుద్ధం ।
సర్వత్రాఽద్యంతమధ్యేష్వపి చ పృథుపనిషత్స్వపదేశోఽవిశిష్టః ।
ఆత్మా జీవోపదేశాన్నిగమనసమయే బ్రహ్మభావోపదేశా ।
న్నానార్థగ్రస్త్రిత్యుపాత్తో విదధతి నిగమా బ్రహ్మజీవైక్యబుద్ధిమ్ ॥ 3౨

శ్లో॥ ధ్యానాత్ప్రత్యక్ష ఆత్మేత్యధిగత ఇహ తత్కామినాం కామినీవ ।
త్తస్మిన్ దృష్టే బ్రవీతి శ్రుతిరిహ హృదయగ్రంథిబంధస్య మోక్షమ్ ।
ధర్మాగ్రోపా దుశ్శాస్త్రైర్గణితనిహతిరత్నే కృతార్థాంశోపయోగో ।
ధ్యానాచ్చేన్ముక్తిరిష్టా విధివదథ పునర్దర్శనం నోభిప ధ్యాత్ ॥ 33

శ్లో॥ ధ్యానం భక్తిః ప్రతీతిశ్చ త్రయమపి సగుణే నిర్గుణే క్వాపి న స్యాంతే ।
ప్రత్యక్షే నిర్విశేషా చితిరితి "న పశున్నాయయత్నో" ధ్యత్ఞుభంగః ।
జ్ఞాతం యో "బ్రహ్మ వేదే"త్యపి న హి గదితం ధ్యానమాత్రార్థకం స్యా ।
త్తత్సామాన్యం విశేషేష్వవగతమచ నాపార్థమోహేనదుష్టం ॥ 3౪

శ్లో॥ జ్ఞానం చేద్వ్యాసనామ్నా మునియుజ యదితద్వ్యాసనామ్నా విశేషై ।
జ్ఞానం చేత్ప్రీతి సమ్యక్ప్రణమననయోర్యోగ నిత్యో ధ్యానశ్చ ।
ఞాతాపి వాక్యేన మునియవిధి వకాస్తి త్రయ్యాముయేస్య విస్తరేల్వా ।
స్తేషు ప్రత్యగ్రవేకా గ్రహకలుషధియాం బుద్ధిరేవ ప్రమాణః ॥ ౩౫

శ్లో॥ అంతర్యామీ సనారాయణ ఉభయమల స్వప్రకాశశ్చిద్విశేషః ।
మాయా సర్వజ్ఞ ఈశః స్వ ఇతి ఉపనిషన్నిర్విశేషం శ్రుతింయాత్ ।
శుద్ధం మాయావిముక్తం నిఖిలజడజగత్కల్పనాధారభూతం ।
«యత్సాక్షా» దిత్యనంత శ్రుతిశిఖరవచో బోధితం సత్యమేకం ॥ ౩౬

శ్లో॥ జీవాస్తే కర్మభేదాత్ప్రకృతివశగతా దేవతిర్యఙ్నరాద్యా ।
జ్ఞానవ్యాప్త్యా సమానా అణవ ఇతి పరే నేహ నానేతి తాయనిస్యుః ।
సిద్ధాస్తే హ్యేకశ్చ యయు బహవా ఇంద్రియాస్తే తద్వ్యపోహాత్ ।
జ్ఞానవ్యాప్తేస్సమత్వాన్నభవతి బహుషు కర్మభేదాత్ సామ్యం జనస్యాత్ ॥

శ్లో॥ శ్రుత్యుక్తం జ్యాతిలాపం భగవతి భజనోపాయభూతం విహాయ ।
శ్రుత్యైకార్థో విముక్తాత్మ మితిప్రతిపాదనం సాధనత్వం స తస్య ।
జ్ఞానప్రోక్తే పిండశేషస్తుతి పతతి ఇత్యపి తాత్పర్యేప భేదః ।
కర్మత్యాగాని యుక్త్యా నపి ప్రతిపాదనమేవ సారం ప్రమాణేన ॥ ౩౮

శ్లో॥ కర్మత్యాగాద్వ్యభిచార వతి ఇతి విపులాధ్యాసభాష్యా ప్రసిద్ధా ।
న్యాతాన్యవేశ్వరేజ్యా యదికథ పఠన ప్రోక్తవిద్యా విశేషః ।
తేషామేవ నిబంధనకృతేర్ముక్తయా చేశ్వరేజ్యాత్మకత్వం ।
స్యాదేవోపాసనాఖ్య శ్రుతిరితి నయతో ధ్యానజన్యానితాని ॥ ౩౯

శ్లో॥ వేదోక్తం చేత్ప్రమాణం శ్రుతిభిరధిగతా యజ్ఞదానాదయో వై ।
భక్త్యాదం చేతి సందిగ్ధ ధర్మధర్మత్వం బోధయేయుర్యథాశక్తి ।
మైవం స్మృత్యాంతరేకా బహుమ శ్రుతిశత బోధకాత్స్వర్గోనేయాత్ ।
త్యక్తస్యార్థశ్రుత్యుపాత్తం నిఖిల నిరాకార్యం రూపాభిసంధ్యాత్ ॥ ౪౦

శ్లో॥ రాగద్వేషాదిదోషైః స్ఫుట జనపరిచయా ద్దేహినో నస్వతంత్రా |
యేషామాత్మప్రవృత్తి ర్యమయతి సతతం స్వీయకర్మానురూపం |
జహ్యాద్ద్వైతం సమాధివ్యవసితమనసా స్వాత్మవశ్యైర్హృషీకైః |
సత్వ౦ స్త్వేష క్త్వా సమాధిస్థితిరితి నియమైరభ్యసేయుస్సమాధిం ॥ ౪౧

శ్లో॥ ఆచార్యైర్బ్రహ్మవిద్భిః శ్రుతిసమధిగతైస్తత్త్వమస్యాదివాక్యైః |
ప్రత్యక్చైతన్యసాక్షాత్కృతి రనుభవతో దర్శితా నప్రమాణా |
వాక్యాత్సాక్షాత్కృతి ర్నేత్యపి మునివచనం సత్త్వలోభోపయోగి |
త్యాద్వైతత్వాస్మహాసంతత్సకలమితి వచస్యాగమోక్త్యం హి దృష్టం ॥ ౪౨

శ్లో॥ బ్రహ్మైవాత్మా పిధానం ప్రతితనునియతై రంతరంగైర్విభిన్నః
స్వానిష్ఠోఽజ్ఞశ్చేతి ప్రస్తాపృతిషు పరిగతో వస్తుతోఽనంతఏషః |
ఆత్మానం త్వం నజానా వాక్యమేవ యుతి నిగమోపాస్యామోత్వం పదాభ్యాం |
నైక్యం వాఽఖ్యాతమాత్మా యదిక ఇదమదో వేత్తి వేదస్స్వయం సః ॥ ౪౩

శ్లో॥ దేహేఽహంత్వేఽత్మమానాదుపరి కరణేష్వాత్మతాదాత్మ్యబుద్ధ్యా
హంకారే చాత్మమానాత్స్వవనగతిరసంసృతిర్దేహభాజాం |
అధ్యారోపాపవాదైరధిగతపరమార్థైకసంవిత్స్వరూపం |
బ్రహ్మైవ ప్రత్యగాత్మేత్యవగతిపరతో ఖ్యాపి బుద్ధిం జహాతి ॥ ౪౪

శ్లో॥ శరీరబ్రహ్మసూత్రం శ్రుతిశిఖరసమాలోచనా జ్జీవమేవ |
ప్రాహోఽవిభూతిరూపం నిరతిశయసుఖానందసంవిత్స్వరూపం |
జీవాత్మవంపరిస్ఫూర్త్యై శ్రుతిరుపనిషది బ్రహ్మరూపాభిపత్తిం |
స్వాభిప్రాయానురూపాం న నిగదతి యది స్వాత్మతత్త్వం బ్రవీతు ॥ ౪౫

శ్లో॥ వైలక్షణ్యం ప్రపంచే జడ ఇతి నపరబ్రహ్మణ స్తత్ప్రసూతి |
ర్బ్రహ్మైకోపాదానకత్వే నజగతి జడతా శుద్ధిముఖ్యా భవేయుః |
నైవం దేహాత్సజీవా న్నఖరోమరజస్సే గోమయా ద్వృశ్చికాదీ |
రుత్పన్నా దర్శనేన ప్రకటనయుక్తే జడం చేతనాత్మేతి సిద్ధం ॥ ౪౬

శ్లో॥ మాయాగర్భస్వభావా ద్యవస్థా స్వానధిగతిమయం చిత్రితైతన్యమేతి ।
లోకస్థా దైవమేవేత్యవధియుగమయా చేతనానాఖిలప్రా ।
వృత్త్యావిర్భావకాలే భవతిసేయమాశ్చైతిసౌత్రోపలంభో ।
వృత్తిద్వారాంతరస్థా జడబహుయుగతా సంవిదేకత్వమేతి ॥ ౭

శ్లో॥ జ్ఞేయగ్రాసప్రవృత్తిర్భగవతి స్వవిభాగమేనాఖిలం నిర్వికారే పరస్మిన్ ।
న్యస్తే సంహారకాలే బహిరిహ భవతిదిదం సృష్టికాలే పరస్మాత్ ।
జాడ్యాద్వైత్యనానాత్మీకృతమర్థ్యపి యతిమలినవశాత్ప్రవృత్తే [illegible]
వ్యత్యాసాది నకాచాసీ [illegible] ముక్తిభాజాం ప్రజానాం ॥ ౮

శ్లో॥ శిష్టాగ్ర్యోపజ్ఞయోగశ్చ కపిలమునిప్రోక్తతంత్రప్రవృత్తి [illegible] ।
శ్రౌతత్వప్రాపనాద్వైశేషికగుణకభుజప్రక్రియా వ్యాకృతాంశేత ।
సూత్రే శిష్టైస్సుహితాః [illegible] మోక్షాన్యథాస్య ।
స్వైవం శ్రుత్యుక్తిభిన్నం [illegible] మఖిలమసత్ [illegible] ॥ ౯

శ్లో॥ నైవోపాదానభిన్నః పటఘటనిచయః కార్యసంఘోఽనుపపన్న ।
ప్రత్యాహారోపాదాన [illegible] తత్త్వ దపృథగతిజగ [illegible] వాగ్వ్యవహారః ।
వాచారంభం ఘటాఖ్యం మృదిపరిణతే [illegible] వస్తుతోఽస్తి ।
[illegible] భవతి [illegible] మృత్సా నామరూపాది [illegible] ॥ ౧౦

శ్లో॥ కార్యోపాదానహేత్వోః వ్యతిరేక ఇతి యత్తత్త్వదాస్త్వేవ ।
ప్రాక్కార్యోత్పత్తికాలా ద్యసతి మృదిఘటః కార్యసత్త్వోపలంభాత్ ।
తత్తత్ప్రత్యేకహేతుప్రకర సముదయ [illegible] ।
నాధారాధేయతాది [illegible] కృత [illegible] ॥ ౧౧

శ్లో॥ దృష్టే మృత్పిండచక్రప్రభృతిపరికరస్స్వల్పకార్యే ఘటాదౌ ।
తద్వదిశ్వస్య సృష్టౌ కతిచన [illegible] వ్యపేక్షా [illegible] ।
[illegible] తథా బ్రహ్మణా [illegible] సృష్టి ।
[illegible] ॥ ౧౨

శ్లో॥ బ్రహ్మాణ్డం విశ్వమాసీద్యది నిరవయవం బ్రహ్మతద్భిన్నప్రపంచాత్ ।
కించాసీత్స్వప్రపంచో ద్యాదితదవయవే నిత్యతాపాస్యహోతిస్స్యాత్ ।
తద్ధ్యాయో పాత్రప్రపంచ స్థితిలయజనవాక్యత్ర చేత్కల్పితాని ।
బ్రహ్మణ్యేతద్విరోధో వచనిగమగిరాం మాళయశ్చేద్వృథోభూత్ ॥ ౪౨

శ్లో॥ మందోప్యాత్మోపయోగా ననుగుణమణురప్యత్ర నేహేత కర్తుం ।
సర్వజ్ఞశ్చాప్తకామో జగదఖిలమనిర్వాచ్యవైచిత్ర్యహృద్యం ।
పూర్వవాప్తోపయోగం కిమిహకిలయతేనిష్ఫలం నైవకుర్యా
దిత్యాక్షేపోపి లీలావిలసన నిభమిత్యేతదుక్త్యా నిరస్యః ॥ ౪౩

శ్లో॥ జంతూనుచ్చావచేన ప్రజనయతి యతో దేవతిర్యఙ్నరాదీ ।
నైర్ఘృణ్యాంసాద్యదముష్యేత్యపి విషమసృజో నైషదోషో స్తి యస్మాత్ ।
ప్రాగ్జన్మోపార్జితానాం విషమఫలకృతాం కర్మణాం జ్ఞాపయంత్యా ।
శ్రుత్యా సాపేక్షతాస్యోపగమవశత స్తాదృగీశస్స మోభూత్ ॥ ౪౪

శ్లో॥ కస్మాదాత్మా స్వతంత్రో జగద నభిమతం జన్మదుఃఖాభిభూతం ।
ప్రాపోప్నోతి బ్రహ్మరూపః కథమవశతయా పాపమేవాతనోతి ।
నైవం సర్వేశ్వరోస్తి ప్రభురఖిలజగజ్జీవసంఘస్య నేతే
త్యేషాం కర్మానుసారాద్దిశతిఫలమసౌ తద్విభేదో హ్యవాదిః ॥ ౪౫

శ్లో॥ విజ్ఞాతుం నైవశక్యా త్రిభువనరచనావస్తుసంస్థానభంగీ ।
యోగీంద్రాణాం కథంవా విరచయతి జడంజ్ఞానివత్తత్ప్రధానం ।
విశ్వంనాదృష్టవంశో విదధతిర్ఋచి రాత్యద్భుతాకారమేత
చ్ఛక్త్యా బ్రహ్మైవవిశ్వం సృజతి కురుఇతి ప్రోక్తమద్వైతదృష్ట్యా ॥ ౪౬

శ్లో॥ స్త్రీయద్యేకార్థ్యే స్వకీయోగుణఇతి నిగమో దృశ్యతే శుక్తిరంతు ।
ప్రక్షకాంతే వస్త్రఖండే ప్రతినియతగుణా శుక్తిమాత్రస్యనేన ।
బ్రహ్మోత్పన్నం విశ్వం జడమజడతయా బ్రహ్మణః కింత్వణుభక్తిః ।
చతుర్వర్ణ్యాతానిక్షిప్తానాస్య దంటుముపగతాసీతి తచ్ఛ్రుత్యపేతం ॥ ౪౭

శ్లో॥ యత్స్మాదీశాద్య-ఖమానా వధికమిహ మహద్వ్యద్వదేవాభ్యుపేతం ।
తద్వాత్స్యంవిద్వివర్తే ఽగతి జడపరిస్ఫూర్తి ర్నేషాచకాస్తి ।
భూయోన్తే శేషికో క్తేష్వణుషు గుణభిదా దృశ్యతేకార్యగమ్యా ।
తస్మాత్తేష్వైక్యాపత్యం నపువరణుషు తత్తారతమ్య ప్రతీతేః॥ ౫౯

శ్లో॥ సంహారతర్య పరిశిష్టే సముదయమణుభి ర్జాయతే స్తోకశోవా ।
లోకేస్మిన్ తంతువాయే నసతిక్షమమీ తంతవస్సంఘటేరన్ ।
బాహ్యాభ్యంతర్యసంఘం విరచయితు మలంయాద్యవిద్యాధిసంస్థః ।
గ్రావాణః ఖే గృహీత్వా సుచిరతరతనుం నర్తనంసంవిదధ్యుః॥ ౬౦

శ్లో॥ నిత్యాశ్చకర్తార ఈశః పరికృతిరపి తతో భిన్నరూపో యదిస్యా ।
న్నిత్యోహ్యాహస్యాదనిత్యః ప్రకృతిపురుషయో రీశ్వరస్యాపియోగః ।
తన్నిత్యత్వేచ నస్యాత్ప్రళయఇహ భవేత్ క్వాపి హేతుస్త్వనిత్యే ।
తస్మాత్త తాని వస్థా నహిజడమనసో స్థాణుతా కారణంస్యాత్ ॥ ౬౧

శ్లో॥ యాన్యాన్యా హ్యాంచరాత్రాః కృతకఘటపటప్రక్రియా మాత్రకాంతః ।
పరిద్యుమ్నాదీ నవోచ న్నుదయముపగతాం శ్చేతనా న్యైభజః ।
కస్మాన్నిత్యోప్యపవర్గో జనిపిలయవతాం చేతనానాంగృహీతో ।
జీవానాం జన్మభాజాం మృతిరపి నియతా వ్యాప్తిసిద్ధాన్తవాకిం ॥ ౬౨

శ్లో॥ బ్రహ్మావిర్భూత భూత ప్రతతి రపి మహాకాశవాయ్వగ్ని వారి ।
క్ష్మాఖ్యాస్తద్వ్యుత్క్రమేణ ప్రతివిలయమియాత్ పూర్వపూర్వస్వహేతౌ ।
స్వోపాదానే వినాశో భవతితదుదితస్యాపి కార్యస్యలోకే ।
మృత్కార్యం యద్ఘటాది ప్రవిలయముపయా త్యేవదదస్మిన్ మృదాదౌ ॥

శ్లో॥ కర్తాత్రాయం సఏవ ప్రకృతిరపిభవేద్విశ్వసృష్టౌశ్రుతిస్థా ।
సృష్టస్రష్టాత్మా త్రివృత్సు త్రిషుధిగతపరాత్మైకతా ధీప్రతీకైః ।
ఖ్యాతాత్మతయా స్వపరిసూతే వయతిచ జగతి బ్రహ్మణోద్య త్రివృచ్చ ।
ప్రస్థానీత్రిప్రహ్లాసూక్తే పరికృతిరపి పరంబ్రహ్మ కర్తేతిచోక్తం ॥ ౬౪

శ్లో॥ సంజ్ఞా సంస్థాన ముఖ్యం రచయతి నిఖిల కార్య భిన్నప్రపంచే ।
సర్వాన్సర్వేశ్వరో௨యం సహితదపరతో జీవనశ్యస్సన్వదంతి ।
ఊర్ధ్వాధో విష్టపానా మధిపతయ ఇమే బ్రహ్మణా స్థాపితాస్స్యుః ।
...హాగిష్ఠదో వివిధవిరచనా గోచరస్తత్ప్రతీభూతాః ॥ ౬౫

శ్లో॥ భూమం ప్రాంసాగసర్వం విపరిణమయతి ప్రాణినాం సత్రివృత్త్యాత్ ।
యో௨యం సర్వప్రపంచం విరచయతి మహాభూతసమ్మేళనేన ।
పంచీకృత్యైవ తాని ప్రగుణయతి ప్రియమత్స్యభూతేషు తత్ర ।
వ్యాప్తిస్స్యాం ఛ ధికత్వాద్వియదిత మయమిత్యాది లోకప్రతీతిః ॥ ౬౬

శ్లో॥ మాయానిర్వ్యాప్యరూపా సదసదిత ప్రణ్మాసరీవృతాత్మప్రకాశా ।
సంపిష్ట్వైశేషవల్లవణి కృత ఇవ శ్వేతి వానాం కిం భేదః ।
మాయా వాసిత్వ సోహం సుప్తవ్యసుకృతిగలుష్ట శ్చేతి పాంసాత్మవ్యాపకత్వం ।
...ధ్యస్తాచ్ఛ...వా స్వయమివ కలుషేణావృతావస్థితాః ॥ ౬౭

శ్లో॥ ...కస్మిన్ ...వ్యాధిషు ...యేవాస్తి ...తత్వమేత ।
దేహస్యాసీత్సధర్మో యది ...స్మృతే తచ్ఛరీరేరితత్వాత్ ।
కార్యస్యః కారణాపస్థి తగుణవిహ దృశ్యభూతప్రికాండే ।
నైతిన్యం నైవద్రష్టరి తత ఇదమభవన్నైవ దేహోసద ధర్మః ॥ ౬౮

శ్లో॥ ఆత్మైష షడ్భిస్స్వహీతల సదిదమితి పరంబ్రహ్మ సత్యాత్మరూపీ ।
...శ్చేదనాత్మైత్యపి నపరిగత తత్ప్రడ్భి రత్నైర్వణాదృక్ ।
ద్వైతత్రయ్యాంగవాగో భవనఖిల నిగళిత్వాచ్చ త్రయో నిత్యమూర్తిః ।
వాత్రైకత్వే జీవబోధాదిక ముపనిషదాం నాన్యత శ్చేత్యుపాత్తం ॥ ౬౯

శ్లో॥ జీవో௨విద్యా మహిమ్నా చిరమధిగత ...స్వస్వరూపః ।
బ్రహ్మజ్ఞానేన శుద్ధం విగళిత వివిధజ్ఞాన మాత్మస్వరూపం ।
ప్రాప్తోపి స్వప్రకాశం పరిచర ...హాపునస్స్వప్నకాలే స ఆస్తే ।
...తేజస్సమహో... స్వయమిద మఖిలం పశ్యతీత్యాగమోక్త్యా ।

శ్లో॥ [illegible] ప్రతిపహి [illegible] కామయత్యాద్ది బోధా।
[illegible] తన్నయోః [illegible]।
[illegible]।
[illegible] శివ [illegible] త్యాద్ది [illegible] ॥

శ్లో॥ అగ్న్యాగావా ప్రకాశాదా [illegible] వివిహితే యస్యదాస్తాం [illegible]।
[illegible] ప్రకాశో [illegible]।
[illegible] సద్భావాస్త్ర విభాతి।
త్యస్మిన్న జాన [illegible] జాగ్రతి స్యాత్ [illegible] ॥ ౨౨

శ్లో॥ వాడీద్వా [illegible] త్యాదిమే [illegible] సుషుప్తౌ।
నాడ్య [illegible] ద్వ [illegible]।
ప్రాగ్ [illegible] త్యే [illegible]।
త్యేవం జాగ్ర [illegible] ప్రమాణా॥ ౨౩

శ్లో॥ వి [illegible] ప్రాసతి [illegible] సంజ్ఞ।
ప్రాగస్వాప్సమ [illegible] తి [illegible] నాభిజానంతి మర్త్యా।
సుప్తావస్థా [illegible] యం [illegible] మాత్మ [illegible] వాం।
జీవ దేహాంతర [illegible] మాత్మబుద్ధ్యా॥ ౨౪

శ్లో॥ [illegible] మా [illegible] రూపవ్రతేత్తదో।
[illegible] వేదవాక్యవి [illegible] భక్తౌ।
[illegible] స్యా।
[illegible] తి నపర బ్రహ్మా [illegible] రూప [illegible] ॥ ౨౫

శ్లో॥ ఆత్మైవ పాధ జదాత్మలిలక్షేనయతద్భంగ భంగిషుభిన్న।
శ్చంద్రోయద్వద్ది భాతి స్వచ్ఛమతతయాభాతి తద్వాత్రపభిన్న।
యద్వత్పాత్రాకారహినే ప్రతిఫల [illegible] నాంబునిహ ప్రసిద్ధం।
వృద్ధిహ్రాసాది భాక్త్వం తదుభయ. సమత్వమేతి త్ర[illegible]॥ ౨౬

శ్లో॥ బ్రహ్మోక్త పాదానవాప్త ప్రతిభటవివిధాజ్ఞాతవాదవ్యలీకః ।
వ్యాఖ్యాఖ్యాయోగాదవిద్యాకృత ఇతి విభిన్నా నాస్తి జీవేశయోస్సా ।
సర్వాపాం నిష్ప్రపంచావగతి పరతయా సృష్టివాచాం ప్రపంచే ।
సత్త్వాసంస్ఫూర్తి స్వరూపం శ్రుతిసమధిగతం బ్రహ్మవిద్యార్థశాస్త్రం ॥ ౨౭

శ్లో॥ బ్రహ్మాశుభ్రీత్యంత వీథీసమధిగతమభూత్తస్య మూర్త్యస్వరూపా ।
మూర్తామూర్తాకారత త్యాగాపి శ్రుతిరఫలపతి బ్రహ్మణో మూర్తరూపం ।
నైతన్నిత్యేవం ప్రపఞ్చం వివిధ విరచనా చిత్రితం న స్వభావే ౽ ।
మూర్తైరూపైతి షేధో భవతి యదిభవే త్సర్వథా వ్యాసస్తూ నాస్యాత్ ॥ ౨౮

శ్లో॥ మాయామోహాద్యపక్లృప్త పరికలిత వివిధాకారమాత్రాపలాపా ।
త్రివృత్కృత్యగ్రిహ్మాన శేష ప్రవచన పరతా త్ర్యక్షి సమ్యక్ప్రబద్ధా ।
కార్యాకార ప్రపంచ ప్రసులయకల నా నిష్ప్రపంచాత్మరూప ।
ప్రత్యక్షత్వప్రబోధం విశదయతి న తత్కారణ స్యాఖిలాపం ॥ ౨౯

శ్లో॥ యద్యస్తి బ్రహ్మవాగాద్య విషయమఖిల సృష్టి తాత్పర్యకస్మాత్ ।
నిర్రూపస్యాస్యసత్త్వే కిమితి నవిషయస్స్యాద్వయం సత్స్వరూపః ।
మైవం సంగాధనేన స్థితమిహ నియమాభ్యాసనం భావితేన ।
ప్రత్యక్షే కృత్యసిద్ధావిషధతిరతిమిత్యాది శాస్త్రోపదేశాత్ ॥ ౩౦

శ్లో॥ సేశ్వరద్వద్విభర్తి స్వయము పరిజగత్తద్వ దాత్మా ప్రపంచం ।
తేష్మర్యాదాం బిభర్తి ప్రతినియతతయా స్థానతో పాసనార్థా ।
శ్రుత్యోక్తా భూ "చ్ఛాతు సా తత్ప్రవ" ఇతి తదో పాసనాయాం స్వబుద్ధేః ।
ర్థాధ్యా [illegible] నిర్విశేషం నమతి [illegible] దిత్యుపాత్తాగుణౌఘాః ॥ ౩౧

శ్లో॥ మాయావిద్యా విభేదవ్యతి తరకలనా కల్పనా ధీశజీవ ।
వ్యాఖ్యానప్రాప్తి తేషాముని భిరుపగ తావక్తి భేదస్తథాపి ।
క్షీరోపాధేనయో భేదస్తదు భయవిషయాస్తత్ర బింబేశవాక్యే ।
బింబాప్తిం ముక్తి [illegible] కతిచన విశదాంశకే దృష్టాంతనీత్యా ॥ ౩౨

శ్లో॥ పశ్వస్త్వ్యర్థాన్వచత్వా ద్విపమఫలమిదం కర్మణామీశ్వరేణ ।
ప్రత్యేకం దీయతే తజ్జగతి జడమిదం నైవయచ్ఛత్యపూర్వం ।
ధర్మాధర్మాహ్వయస్థః ప్రతినియతతయా కారయత్యేష ఈశః ।
స్వర్వేషాం స ప్రయచ్ఛేత్ఫలమపి శ్రుతితో జ్ఞాయతే చానుమానాత్ ॥ ౧-౩

శ్లో॥ ఆనన్దాద్య స్స్వరూపాదపృథగుపగతా నిర్విశేషాత్మని స్యాత్ ।
శ్చైతే బ్రహ్మావరోక్షం విపదధతి నితరాం తత్స్వరూపాస్తుతేస్యుః ।
బ్రహ్మానందాత్మకం తస్మిన్ పునః పరిహృతాభవేత్తాదృశానందధర్మ ।
స్మిన్ జాడ్య ప్రసంగాదిభిరపి యదమీ ప్రాజ్ఞైరస్తాః పరస్మిన్ ॥ ౧-౪

శ్లో॥ ఆత్మా దేవేంద్రియాంతఃకరణముఖజడైః కారకైర్భిన్న ఉక్తో ।
జ్ఞేయో భూయో హ్యపిష్కప్రభృతి పరతయా తాదృగాత్మప్రవేశాత్ ।
యచ్ఛేదత్వం నిరంగం నియమయతి పునర్వ్యక్త్య తేత్యగ్రమేతి ।
ప్రత్యగ్బ్రహ్మ స్వరూపం విశదయతి వదత్యద్వయః పారమేషః ॥ ౧-౫

శ్లో॥ ఆత్మా జీవః పరోఽయం జడమఖిలమిదం వీక్ష్య గేహం ప్రవిష్టః ।
మూర్ధద్వారేతి వేదాత్స్ఫుటమధిగమాశ్రిత్య నో న్యోన్యబుద్ధ్యా ।
నాన్యా ద్రష్టేతి క్యాదపి చ పరిగత్యోపాసనా నిందనీయా ।
బ్రహ్మైవోపాస్యమిత్యాగాత్ స్తుత్యపనిషదభిహితాస్వాశయం సాధు వక్తి ॥ ౧-౬

శ్లో॥ "తత్రైక్యం తత్వమస్య"మిత్యాద్యుపనిషది సదాద్విత్వమధ్యాహరేవ ।
త్యాఖ్యాతం దక్షిణేశే క్షణ్యాహమతి వితతం సత్యం విద్యోపదిష్టం ।
బ్రహ్మాధ్యాత్వా ప్రయాణాత్సపది శివకరేణార్చిరాదిక్రమేణ ।
జీత్వాత్తన్నిర్విశేషాద్భువి ప్రసహ్యాభవే సత్యాద్యరస్తి ॥ ౧-౭

శ్లో॥ సర్వశ్రుత్యర్థవాచాం నిరతిశయ సుఖానంద భూమ్న్యేవ సర్వే భూ ।
దర్థో నో ఇష్టిత్వాచ్యాదితదభిధయా గౌణవృత్త్యాథవా స్యాత్ ।
ముఖ్యార్థా బాధాద్యభావాన్న పరిత నావృత్తిరిష్టా పునస్తేః ।
యుక్త్యా నాన్యా వాగ్వివాదో బ్రహ్మబోధస్తితో నస్యాః ॥ ౧-౮

శ్లో॥ బాధో౽ద్వైతాత్మవాదే క ఇహతవ భవేద్విశ్వమిథ్యాత్వతాం ।
దాదిత్యంతర్గతాత్మా హరి రసదథతన్నిత్య భూతిస్సిద్ధ్యేత్ ।
ఖ్యాత్యా నారాయణస్య శ్వ చనిరతి శయానందతా చేత నానా ।
మిథ్యాహో రాత్యమానం విసృజ తదఖిలా వ్యావహారిక్యపాస్తా ॥ ౨౬

శ్లో॥ నిత్యో భేదప్రపంచః ప్రకృతి గత దశాభేద త శ్చేతనానాం ।
సంకోచో జ్ఞాన శక్తేః కలుషకృతఇతి బ్రహ్మాధి క్తి స్మృతిభ్యాం ।
శ్యేద్దోషప్రచతుర్గతమతన మిహ ప్రోర్ఘుత్వంచాంజనాద్యైర్ ।
శోకానజ్ఞాననాశ్యస్స ఇతి తదపి న స్తర్కగోష్ఠీ పరాస్తం ॥ ౨౭

శ్లో॥ సార్థోంచికార్త్స ఆశీచ్ఛిద చిదవయ వీ చేగీశ్వరశ్రూయతే ।
దంశాశి భావవాదే త్రితయమపి కథం సత్యమనో క్తి మావ్యం ।
ముఖ్యార్థో వాక్య ఆసీచ్ఛి దచిదవయుకి బ్రహ్మ వేదాంత వాచాం ।
నైకస్యంఘాతే వాచీ శ్రుతిసమధిగతశ్చ ఆత్మన్యపాత్తః ॥ ౨౮

శ్లో॥ బాహ్మస్యా దూరిపమే స్యేత్యభివేదతమూని ర్తజ మినిస్సత్యకామ
శ్చేగమ్యస్స తే శాంతదుపరి చరబ్రహ్మభావా భిపత్తిః ।
శ్చిన్మాత్రే నాయమాత్మా స్థితి మనుభవతి త్యేకుణో మిబ భాణ ।
పోక్తం శ్రుత్యంతవాగ్భిస్తదితవయా మినాశర్ద్ధ ధాన్నాభ వామః ॥ ౨౯

శ్లో॥ ధ్యాత్వా ధ్యాత్వాం తరంగే గుణగణవిలసద్బ్రహ్మ రూపం విశద్ధో ।
ముక్తస్సంకల్ప మాత్రాత్పిత్రగణమఖిలం తారయే దేశవిశ్వాః
కామాన్సర్వా నాప్నోత్యవితథవచన స్సంచరేత్సర్వలోకే ।
ప్యాసక్తోయత్ర తత్ర న్నిఖిలమతిమనో ధ్యానమాత్రాల్లభేత ॥ [illegible]

శ్లో॥ శిష్టాన్వయేన నరసింహ సమాహ్వయేన ।
శ్రీకాశ్యపేన రచితే శ్రుతిరత్నదీపే ।
మేధావభాసఇయతా ప్రథమః పరస్య ।
నారాయణస్య చరణ ప్రియయోగేర్పితో భూత్ ॥ [illegible]

10195